

Rågrecken

GULLSPÅNGSÄLVENS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig och humös

Sjöyta: 1,96 km²

Höjd över havet: 186 m

Maxdjup: 23,0 m

Medeldjup: 3,8 m

Omsättningstid: 1,36 år

Kommun: Nora

Vattendistrikt: Västerhavet

Terrängkartan: 11E SO

EU-id: SE660963-144145

Utloppskoordinater: 6609630, 1441450

Avrinningsområdets areal: 16,37 km²

Rågrecken. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Rågrecken ingår i Gullspångsälvens vattensystem och är belägen drygt 4 km väster om Klacka-Lerberg. Sjön tillförs vatten från flera mindre sjöar och vattendrag samt våtmarker i omgivningarna. Avrinningen sker via Finnådammen till sjön Grecken.

Berggrunden kring Rågrecken består av sura och intermediära vulkaniska bergarter som är delvis migmatitomvandlade. Morän är den dominerande jordarten kring sjön.

Rågreckens omgivningar är bevuxna med barrskog som har stora inslag av blandskog och moss- och myrmarker. Vid Stora Lövnäs och Rågreckstorp norr om sjön finns två mindre områden med betesmark. Mellan dessa områden finns en limnogen våtmark. Kring sjöns norra del finns också flera mindre områden med lövskog. Bebyggelsen runt Rågrecken är gles och främst belägen på norra sidan av sjön. I tabell 1 redovisas markanvändningen i sjöns avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Rågreckens avrinningsområde, vars totala area är 16,37 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	11,57	Annan öppen mark	-
Sankmark	1,41	Vatten	2,15
Jordbruksmark	0,01	Tätort	-
Hyggen	1,30	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Notering från början av 1970-talet visar förekomst av abborre, gädda, vitfisk och siklöja.

Bottenfauna

Uppgifter om bottenfaunan i sjön saknas.

Växtlighet

Uppgifter om växtligheten i sjön saknas.

Övrigt djur- och växtliv

Vid sjön har drygt 10 sjöberoende fågelarter observerats, bl.a. smålom, storspov.

Vattenkvalitet

Rågrecken är en försurningsdrabbad sjö som kalkats sedan 1981. Innan kalkningarna startade låg sjöns pH-värden mellan 5,0-6,0, vilket är mycket surt till surt. Idag är sjöns pH svagt surt och sjön har en mycket svag buffertkapacitet mot försurande ämnen. Det vattenkemiska målet i kalkningsplanen är att sjöns pH inte ska understiga 6,0. Kvicksilverhalten i gädda var vid senaste undersökningen (1986) hög. Uppgifter om sjöns övriga vattenkemi saknas. I tabell 2 finns en sammanställning över vattenkemidata från Rågrecken.

Tabell 2. Vattenkemidata från Rågrecken. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	6,7*	6,1-7,0	8	2012-2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,06	0,04-0,08	8	2012-2014
Vattenfärg (mg Pt/l)	113**	93-174	7	2012-2014
Totalfosfor (µg/l)	6	6-6	2	2012-2014
Totalkväve (µg/l)	464	464-464	2	2012-2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,92	Medelvärde 5 fiskar		1986

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar absorbansen 0,23 (vid 420/5 nm).

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *måttlig*. Sjön har försurningsproblem. Det är försurningsstatus som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (måttlig status), har sammantaget måttlig status. Sjön är utsatt för påverkan från försurning, men kalkning gör att pH kan hållas på en för sjön naturlig nivå. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från kvalitetsfaktorn försurning som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE660963-144145>.

Övervakningsprogram

Rågrecken ingår i övervakningsprogrammet *Kalkningens kemiska effektuppföljning* och under vissa år i programmet *Omdrevssjöar*.

Naturvårds- och friluftssintressen

Rågrecken är upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Rågrecken-Glattjärns fiskeklubb.

Mänsklig påverkan

Rågrecken är försurningspåverkad och kalkas regelbundet sedan 1981. Flera strandnära avverkningsytor finns. Vid Humlaberget ligger det förorenade området Rågrecksgruvan. P.g.a. områdets relativt branta topografi och dess närhet till sjön har spridningsrisken av föroreningar (bl.a. kadmium, bly och koppar) till ytvatten och sediment bedömts som mycket stor. Undersökningar visar också att en större mängd metaller har spridit sig och fortsätter att sprida sig till Rågreckens vatten och sediment. Möjligen är också den nedströms belägna Grecken påverkad.

Områdesskydd

Rågrecken och dess närmaste omgivningar saknar områdesskydd.

Referenser

[Artportalen](#) - fåglar.

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kviksilver i biota](#)

Lantmäteriet, 2003. Svenska Marktäckedata SMD Raster 11ESO. Version 2.2.

Länsstyrelsen i Örebro län. [Djupkartor](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 2004:35. [Kommunrapport Nora – Redovisning av resultaten av projektet MIFO-inventering av förorenade områden i Örebro län](#). Publ. nr. 2004:35.

Länsstyrelsen i Örebro län, 2010. [Åtgärdsplan för kalkningsverksamheten i Örebro läns sjöar och vattendrag 2010-2015](#). Dnr: 5810-1162-2010, Dos nr: 1800-000-004.

Naturvårdsverket, 2007. [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4](#).

SLU, [Vattenkemidata](#).

SMHI. [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

Sveriges geologiska undersökning. [Berggrundskartan och Jordartskartan, digitalt via SGUs karttjänster](#).

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.

© 2017, sjöfaktablad utgåva 3.1.

För mer information kontakta T-DL-beredningssekretariatet@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Örebro län